

ΠΑΣΟΚ

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ο
Μ
Ι
Λ
Ι
Α

ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΣΕ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

10 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ

ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σύντροφοι και φίλοι είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που είμαι κοντά σας απόψε σ' αυτό το νησί που ξέρει από αγώνες για εθνική ανεξαρτησία, για δημοκρατία, για κοινωνική πρόοδο. Ήταν το νησί πάντα που είχε την πρωτοπορία στους μεγάλους εθνικούς αγώνες.

Γι' αυτό αισθάνομαι αλήθεια και συγκίνηση και χαρά γι' αυτή τη συνάντηση μαζί σας. Δεν είναι στις προθέσεις μου να βγάλω λόγο. Θέλω μερικές σκέψεις μου να μοιραστώ μαζί σας. Θα έρθει η ώρα που θα έχουμε και μια μεγάλη συγκέντρωση, ελπίζω τουλάχιστον μία, στην Κρήτη όπως θα πλησιάζουν οι εκλογές και πλησιάζουν είτε το θέλουν είτε δεν το θέλουν.

Γιατί πράγματι η χώρα μας έχει πληγεί από μια λαιλαπα απιθάνων διαστάσεων. Την κυβέρνηση της ΝΔ. Σε μια εποχή τόσο επικίνδυνη, που επικρατεί τόσο ρευστότητα και τόσο χάος σ' αυτό που λέγεται η "νέα τάξη πραγμάτων" είναι μεγάλη ατυχία για τον τόπο μας ότι έχουμε μια τόσο ανίκανη κυβέρνηση και μια κυβέρνηση η οποία είναι και ανίκανη και αναποτελεσματική και αντιλαϊκή σε βάθος, μια κυβέρνηση που υποστηρίζει τα συμφέροντα των ολίγων και των μεγάλων, μια κυβέρνηση η οποία ακολουθεί την πορεία που της υποδεικνύεται από τις μεγάλες δυνάμεις είτε αυτές λέγονται ΗΠΑ είτε λέγονται ΕΟΚ.

Είναι κρίμα πραγματικά για τον τόπο γιατί κάθε μέρα που περνά μας βρίσκει χειρότερα. Θα ήθελα να μιλήσω για την πολιτική της κυβέρνησης αλλά θέλω κυρίως να τονίσω τη σημασία που έχουν τα εθνικά μας θέματα, που βρισκόμαστε και που πηγαίνουμε.

Ασφαλώς δεν χρειάζεται να πω σε σας ποιές είναι οι συνέπειες της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής αυτής της κυβέρνησης. Το γνωρίζει ο εργαζόμενος είτε είναι δημόσιος υπάλληλος, είτε είναι μεροκαματιάρης, είτε μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα. Το γνωρίζει ο μικρομεσαίος επιχειρηματίας και το γνωρίζουν τώρα και έντονα οι αγρότες της πατρίδας μας και ιδιαίτερα οι αγρότες της Μεγαλονήσου.

Δεν ξέρουν να διαφεντεύουν τα δικαιώματα του λαού μας. Δεν ξέρουν να εξυπηρετούν αυτά τα συμφέροντα. Υπηρετούν τα συμφέροντα των άλλων, των μεγάλων, των ξένων. Ανθελληνίζουν τον τόπο, ξεπουλάνε την Ελλάδα με όλες τις έννοιες που μπορεί να αποδώσει κανείς σ' αυτό τον όρο.

Βέβαια δεν είναι οι μόνοι υπεύθυνοι. Κάποιοι, κάπου έχουν την ευθύνη για το διαμελισμό της Ευρώπης που έχει αρχίσει, γι' αυτή τη ρευστότητα, γι' αυτό το χάος, γι' αυτή την αμφισβήτηση πλέον συνόρων η οποία γενικεύεται στην Ευρώπη. Ξεκινά από τη Γιουγκοσλαβία αλλά γενικεύεται στην Ευρώπη.

Εχουμε την Τσεχοσλοβακία, η οποία κι αυτή είναι στα πρόθυρα της διάσπασης. Γρήγορα θα έχουμε και άλλες. Ποιός επιθυμεί την Ευρώπη αποδυναμωμένη, χωρίς ραχοκοκαλιά, χωρίς φωνές αντίθεσης και αντίστασης σε οδηγίες; Ποιές είναι οι δυνάμεις αυτές οι οποίες έχουν εισέλθει κατ' εξοχήν στο δικό μας τον βαλκανικό χώρο και διαμορφώνουν σφαίρες επιρροής;

Πράγματι ο διαμελισμός της Γιουγκοσλαβίας για τον οποίο ευθύνεται και η Ελλάδα, η κυβέρνησή της, έλαβε χώρα στις 16 του Δεκέμβρη του '91 όταν εν ψυχρώ ακολούθησε η ΕΟΚ τις αποφάσεις της Γερμανίας, η οποία προχώρησε αποφασιστικά να αναγνωρίσει τη Σλοβενία και την Κροατία και η οποία στην πορεία εξελίσσεται σε δύναμη που επιθυμεί να ελέγξει όλες τις παραδουνάβιες χώρες. Σημειώστε το αυτό. Από τη Σερβία μέχρι τη Βαλτική.

Και η Αμερική, η οποία σε κάποια φάση είχε αμφισβήτηση και αμφιβολία για το ποιές κινήσεις έπρεπε να κάνει, τελικά αποφάσισε να μπει στο παιχνίδι αυτό ολόψυχα με κύριες περιοχές άμεσου ελέγχου τη Βουλγαρία και την Αλβανία.

Ταυτόχρονα η Ευρώπη βρίσκεται στο σταυροδρόμι σχετικά με το θέμα της ασφάλειας, της ειρήνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη. Ποιός μηχανισμός θα λειτουργήσει; Θα λειτουργήσει το ΝΑΤΟ όπως στο παρελθόν, θα λειτουργήσει η ΔΕΕ; Τι είναι η ΔΕΕ;

Και τι θα γίνει με την προσπάθεια που ξεκίνησε από τον Μιτερνάν και τον Κολ για τη διαμόρφωση ενός υποτυπώδους σήμερα αλλά μελλοντικά σημαντικού ευρωπαϊκού στρατού, ο οποίος θα ήταν σχετικά ανεξάρτητος από το ΝΑΤΟ το οποίο κυριαρχείται και καθοδηγείται βέβαια από τις ΗΠΑ;

Αλλά το ΝΑΤΟ σήμερα δεν είναι το ΝΑΤΟ του χθες. Το ΝΑΤΟ του χθες ήταν αμυντικό. Το ΝΑΤΟ του σήμερα έχει πάρει απόφαση να δράσει πέραν της περιοχής και να δράσει υποτίθεται με "ειρηνευτικές αποστολές". Το ειρηνευτικές παρακαλώ να μπει σε εισαγωγικά γιατί καλύπτει κάθε είδους στρατιωτική επέμβαση, από τη μικρότερη έως τη μεγαλύτερη.

Και αυτή την ώρα είναι σαφές ότι τόσο στις ΗΠΑ όσο και σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης - αυτή τη στιγμή η Ολλανδία στο ευρωκοινοβούλιο - προωθούν την με κάθε τρόπο ανάμιξη στρατιωτικών δυνάμεων της Αμερικής και της Ευρώπης στην κρίση της Γιουγκοσλαβίας.

Και υπάρχει και μια άλλη πηγή σύγχυσης στην Ευρώπη. Το Μάαστριχτ προχωρούσε βήμα-βήμα και ήρθε η Δανία, μία από τις τρεις χώρες η οποία ικανοποιεί όλους τους όρους της ΟΝΕ, της οικονομικής και νομισματικής ένταξης και είπε όχι.

Το όχι αυτό πρέπει να το ερμηνεύσουμε σωστά. Το όχι σημαίνει όχι μείωση της εθνικής μας ανεξαρτησίας, όχι παράδοση άνευ όρων σε κάποια κεντρική γραφειοκρατία που θα καθοδηγείται από τις μεγάλες δυνάμεις.

Και πρέπει να πούμε ότι αυτή η εξέλιξη οπωσδήποτε θα οδηγήσει στην επισημοποίηση των δύο ή και των περισσότερων ταχυτήτων. Η ιδέα της ενωμένης Ευρώπης με μία ταχύτητα ουσιαστικά πέθανε τη στιγμή που η Δανία πήρε αυτή τη θέση.

Και επομένως αυτό κατά τη γνώμη μου αποδυναμώνει και χαρτί της Ελλάδος διότι αν συμβαίνει στη Δανία τόσο πιο εύκολα μπορεί να συμβεί στην Ελλάδα την οποία αυτή τη στιγμή δεν ενδιαφέρονται να στηρίξουν.

Και θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να πω ότι άσχετα από τις παρατηρήσεις που θα κάνω για τις λαθεμένες πολιτικές που έχει ακολουθήσει η κυβέρνηση της ΝΔ, άσχετα από αυτά, πρέπει να πούμε ότι είναι απαράδεκτη και στο βάθος ανεξήγητη η επίθεση η ολομέτωπη η οποία έχει εξαπολυθεί εναντίον της χώρας μας από τα μεγάλα ξένα κέντρα αποφάσεων.

Ο ελληνικός λαός αισθάνεται όχι μόνο απογοήτευση αλλά και αγανάκτηση. Έχει όμως και την ψυχραιμία και την απόφαση, είμαι γι' αυτό βέβαιος, να στηρίξει τα εθνικά του δίκαια, τις εθνικές του διεκδικήσεις και να δώσει τον αγώνα απερίσπαστος παρά τις πιέσεις οι οποίες πράγματι ασκούνται κάθε μέρα.

Δυστυχώς, η κυβέρνηση της χώρας μας είναι συνηθισμένη να υποκύπτει στις πιέσεις. Μπορούμε να βλέπουμε την οκταετία του '80 σαν μια οκταετία που πιέσεις ναι μεν ασκήθηκαν αλλά ουδέποτε η χώρα μας ενέδωσε και δεν υπήρξε και καμία αρνητική επίπτωση ως εκ τούτου. Σε τιμούν όταν γνωρίζουν ότι είσαι έτοιμος να δώσεις τη μάχη. Δεν σε τιμούν όταν γνωρίζουν ότι με την πρώτη πίεση θα ενδώσεις.

Υπάρχουν διάφορα σενάρια πολέμου τα οποία συζητούνται. Το πιθανότερο που συζητείται κι εδώ δεν κάνω πρόβλεψη, μιλώ για σενάρια, ασκήσεις επί χάρτου, το πιθανότερο είναι ένα ξεκίνημα από το Κοσσυφοπέδιο με σύγκρουση με τη Σερβία, επέμβαση της Αλβανίας για την ολοκλήρωση της μεγάλης Αλβανίας, επέμβαση στα Σκόπια των Αλβανών για το τμήμα που αφορά τους Αλβανούς 40% περίπου και τότε έχει πλησιάσει πράγματι η φωτιά κοντά μας.

Αυτό όμως είναι σενάριο, είναι άσκηση επί χάρτου. Δεν κάνω πρόβλεψη ότι θα συμβεί. Υπάρχουν οι τάσεις να συμβεί και υπάρχουν και οι δυνάμεις εκείνες οι

οποίες επιθυμούν να το δουν να συμβαίνει.

Και πρέπει να πούμε εδώ ότι η εμπλοκή της Ελλάδος σε ένα τέτοιου είδους σενάριο θα ήταν λαθεμένη, έστω και αν εθεωρείτο ότι διεκδικούμε δίκαιά μας. Πέραν των συνόρων μας εννοώ. Και θα ήταν διότι υπάρχει η Τουρκία η οποία ελοχεύει, η οποία μας περιμένει στη γωνιά, η οποία είναι ο μέγας και πραγματικός άμεσος κίνδυνος για τη χώρα μας και η οποία με την πρώτη ευκαιρία - κάποιες πράξεις της Ελλάδος που θα χαρακτηριστεί στρατιωτικά επιθετική - θα αναλάβει κι αυτή ανάλογη δράση εκεί που θεωρεί χρήσιμο να την αναλάβει.

Μην ξεχνάμε ότι διεκδικεί τα Δωδεκάνησα, διεκδικεί τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, τουλάχιστον τη μισή υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου και βεβαίως θέτει και πρόβλημα και θα θέσει εντονότερα πρόβλημα "τουρκικής", όχι μουσουλμανικής, μειονότητας στη Δυτική Θράκη.

Επομένως, θα πρέπει, όταν μιλάμε για επιθετική πολιτική, πάντοτε να έχουμε ολόκληρη την εικόνα μπροστά μας κι όχι μόνο ένα πεδίο πιθανής σύγκρουσης αλλά ταυτόχρονα το σύνολο της εικόνας, το σύνολο των πιθανοτήτων που μπορεί να υπάρξουν.

Εχουμε τονίσει στο ΠΑΣΟΚ και το τονίζω και τώρα ότι η Ελλάδα δεν διεκδικεί τίποτα, αλλά ότι ταυτόχρονα δεν παραχωρεί τίποτα, ούτε μία σπιθαμή εδάφους, αέρος ή θαλάσσης. Αυτό δεν είναι μια απλή κουβέντα, διότι η χώρα μας απειλείται. Απειλείται με συρρίκνωση και η κυβέρνηση, όπως θα έχω την ευκαιρία να πω στον τομέα αυτό ακολουθεί μια στρατηγική ενδοτισμού και μειοδοσίας, η οποία οδηγεί στον κρημνό.

Όταν λέμε δεν παραχωρούμε μιλάμε για τη θέση του ΠΑΣΟΚ, για τη θέση που χαρακτήρισε την πολιτική μας, την ελληνοκεντρική πολιτική μας τα 8 χρόνια που κυβερνήσαμε, την πολιτική που οδήγησε στην απόφαση του Μάρτη του '87 να συγκρουστούμε με την Τουρκία εάν παρεβίαζαν την ελληνική υφαλοκρηπίδα.

Δυστυχώς, όμως, σήμερα η Ελλάδα παραχωρεί. Ο κ.Μητσοτάκης παραχωρεί. Εδώ η διαφωνία είναι στρατηγικής μορφής και είναι μια διαφωνία που πρέπει να την προσέξουμε πολύ.

Ασφαλώς υπάρχουν προβλήματα σοβαρά που αναπτύσσονται στο βορρά μας και θα είμεθα αφελείς να τα αγνοήσουμε ή να μειώσουμε τη σημασία τους. Αλλά ξεχνούμε συχνά - και συμβαίνει αυτό σε ένα βαθμό στον Τύπο, πολύ λιγότερο βέβαια απ' ό,τι πριν αλλά συμβαίνει έως ένα βαθμό - ότι το μέγα πρόβλημα είναι η πορεία που έχει χαράξει ο κ.Μητσοτάκης και η κυβέρνησή του στις σχέσεις με την Τουρκία.

Το περίφημο σύμφωνο φιλίας, το οποίο ο ίδιος προωθεί και το οποίο θα

συζητήσει προσεχώς με τον κ.Ντεμιρέλ τι σημαίνει; Βεβαίως λέει ότι θα γίνει εφ' όσον λυθεί το Κυπριακό ή εφ' όσον υπάρξει πρόοδος στο Κυπριακό - θα έρθω σ' αυτό. Τι σημαίνει; Το λέει ο ίδιος. Σημαίνει ότι σαν φίλοι θα καθίσουμε γύρω από ένα τραπέζι με τους Τούρκους για να λύσουμε τα "μεταξύ μας προβλήματα". Ποιά είναι τα "μεταξύ μας προβλήματα"; Ποιά νησιά θα δώσουμε στην Τουρκία; Τα Δωδεκάνησα, το Αιγαίο, την υφαλοκρηπίδα, τη Δυτική Θράκη; Αυτά είναι που θα κουβεντιάσουμε με την Τουρκία;

Αν θα αποστρατικοποιηθούν τα νησιά δηλαδή στην πρώτη φάση, εάν δεχτούμε εναέριο χώρο 6 μιλίων αντί για 10, εάν θα πάμε στη Χάγη ή θα προτιμήσουμε να διαιρέσουμε στο μισό το Αιγαίο για εκμετάλλευση. Τι άλλα θέματα; Τι προσδοκούμε να πάρουμε; Ποιός πάει σε διαπραγμάτευση για κάποιο πρόβλημα όταν το μόνο που έχει να κερδίσει είναι απλώς να χάσει;

Διότι δεν ζητούμε τίποτε από την Τουρκία. Ούτε αυτή η κυβέρνηση, ούτε άλλες κυβερνήσεις έχουν ζητήσει κάτι συγκεκριμένο ή απαιτούν κάτι από την Τουρκία. Μόνο η Τουρκία προσβάλλει και απαιτεί και θα καθίσουμε με σύμφωνο φιλίας να επιλύσουμε αυτές τις διαφορές;

Αυτό δεν είναι απλώς μειοδοσία. Πολύ βαρύτερος όρος μπορούσε να χρησιμοποιηθεί που προτιμώ να μην χρησιμοποιήσω. Αλλά εδώ η διαφωνία είναι στρατηγικής μορφής, αφορά την επιβίωση του ίδιου του έθνους.

Και επειδή μίλησα για την Κύπρο και επειδή υπάρχει σύγχυση, θα ήθελα να κάνω σαφές σε ό,τι αφορά τις δικές μας θέσεις, τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ, τις θέσεις τις οποίες πολλές φορές έχω επαναλάβει, ότι οι ιδέες του γενικού γραμματέα, η πρόταση δηλαδή του γενικού γραμματέα, η απόφαση 750, η πρωτοβουλία του Συμβουλίου Ασφαλείας αφορούν μια συμφωνία μεταξύ των δύο κοινοτήτων η οποία θα στηρίζεται και σε κάποιο διεθνές συνέδριο ή διάσκεψη, όπου θα συμμετέχουν οι 4 χώρες. Ποιές χώρες; Τουρκία - Ελλάδα και οι δύο κοινότητες!

Αυτό που δεν έπρεπε ποτέ να γίνει γίνεται ακριβώς τώρα. Δεν θα μιλήσουμε λεπτομερώς, αλλά μπορώ επιγραμματικά να πω ότι, ' αυτή τη λύση η οποία κυοφορείται και την οποία επισπεύδουν και επισπεύδουν με την ελπίδα ότι στις 15 Ιουλίου θα έχει κλείσει το Κυπριακό - με τέτοιους ρυθμούς προχωρούν αυτή τη στιγμή - θα έχουμε όχι συνομοσπονδία ή ομοσπονδία, θα έχουμε διχοτόμηση της Κύπρου με κάποια μικρή παραχώρηση εδάφους και αποδοχή επομένως μερικών προσφύγων, διχοτόμηση και ταυτόχρονα επικυριαρχία της Τουρκίας σε όλο το νησί.

Αυτό που λέμε σήμερα, ότι υπάρχει ελληνική Κύπρος και έχει Έλληνα Πρόεδρο και είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών φεύγει. Αυτή τη λύση έχουν επιλέξει να προωθήσουν. Και αυτή η λύση έχει τη γενική αποδοχή τόσο του κ.Βασιλείου όσο και του κ.Μητσοτάκη.

Και θα ήθελα να τονίσω και προς τις δύο κατευθύνσεις, ότι έχει δικαίωμα η Αθήνα να έχει λόγο. Ασφαλώς ο κυπριακός λαός έχει τον πρώτο λόγο. Αλλά υπάρχει ελληνισμός και η Αθήνα είναι η μητρόπολη του ελληνισμού και η Αθήνα έχει και ευθύνες απέναντι στην Κύπρο αλλά έχει ταυτόχρονα και γνώμη.

Και θα πρέπει να πω ότι θα είναι μελανή η μέρα για την ιστορία του ελληνισμού όταν θα τεθούν οι υπογραφές σε μια τέτοια λύση. Θα είναι ακόμη ένα βήμα προς τα πίσω και θα είναι και ένα υπόδειγμα, το οποίο μπορεί οι Τούρκοι να χρησιμοποιήσουν, να προωθήσουν για τη Δυτική μας Θράκη.

Ηδη έχει γίνει μια μεγάλη παραχώρηση. Όταν μιλώ για παραχωρήσεις το στρατηγείο Λάρισας, δεν υπήρχε μέχρι τώρα χερσαίο στρατηγείο Λάρισας, δεν λειτουργούσε. Τώρα λειτουργεί και καταλαβαίνουμε γιατί θα λειτουργήσει τώρα. Διότι θα χρησιμοποιηθεί για την επίθεση κατά της Σερβίας ή της νέας Γιουγκοσλαβίας.

Δεν υπήρχε συμφωνία σε ό,τι αφορά το στρατηγείο για τον εναέριο χώρο του Αιγαίου. Ξέρετε ότι η θέση του ΠΑΣΟΚ ήταν αμετακίνητη. Πιεζόμασταν πράγματι από την Αμερική και από τους Τούρκους, πιεζόμασταν πράγματι να διαπραγματευτούμε τα σύνορα και τα όρια της επιχειρησιακής ευθύνης της Ελληνικής Αεροπορίας, που σημαίνει με πολύ απλά λόγια να διαπραγματευτούμε εάν εμείς, η δική μας Πολεμική Αεροπορία θα κάλυπτε εξ αέρος τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου ή αν θα τα κάλυπτε η τουρκική αεροπορία.

Και είναι σαφές ότι εφ' όσον μας παρέπεμψαν τώρα σε διάλογο τον οποίο αποδεχτήκαμε με την Τουρκία από κοινού και διμερώς - αντί να είναι Ελλάδα - NATO να είναι Ελλάδα - Τουρκία υπό το NATO, να βρούμε τα όρια - είναι σαφές ότι ο κ.Βαρβιτσιώτης έχει ανοίξει το δρόμο για μια κατάσταση τέτοια ώστε τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου να καλύπτονται αμυντικά από την τουρκική πολεμική αεροπορία.

Αυτές οι παραχωρήσεις γίνονται καθημερινά. Δεν φαίνονται μεγάλες, δεν φέρουν μεγάλους τίτλους στις εφημερίδες. Αλλά κάθε μέρα και κάτι δίνεται, κάτι παραχωρείται. Η μειοδοτική πορεία έχει μπει μπρος και πρέπει να σταματήσει. Και πρέπει να σταματήσει και θα σταματήσει μόνον όταν αυτή η κυβέρνηση της ΝΔ και η σημερινή Βουλή φύγουν και πάρουν τις θέσεις τους μια νέα Βουλή και μια νέα κυβέρνηση.

Αλλά θα ήθελα να στρέψω τώρα το βλέμα στη βαλκανική πολιτική της ΝΔ. Είναι σαφές ότι στον τομέα της Αλβανίας, της αλβανικής πολιτικής, κατέστρεψαν το έργο που άρχισε το ΠΑΣΟΚ και κατέληξαν να δεχθούν αποζημιώσεις για τους Τσάμηδες, που είναι επαρκές νομικό επιχείρημα για τον Μπερίσα να ομιλεί για τη μειονότητα την αλβανική στην Ελλάδα, ενώ διεκδικεί την πραγμάτωση μιας μεγάλης Αλβανίας.

Στη Βουλγαρία η ευθύνη μας κατά κύριο λόγο είναι ότι χρηματοδοτήσαμε, η ΝΔ, με τεράστιο υλικό εκλογικό το κόμμα αυτό που κυβερνά σήμερα με τους μουςουλμάνους και που ακολουθεί πολιτική υπέρ των Σκοπίων και δυστυχώς σε βάρος της χώρας μας.

Οι σχέσεις μας με τη Βουλγαρία ήταν καλές, άριστες πριν τελειώσει ο ψυχρός πόλεμος. Υπήρχε ο άξονας Αθήνας - Σόφιας όπως και οι σχέσεις μας βεβαίως με το Βελιγράδι. Αλλά δυστυχώς η αλλαγή η οποία έλαβε χώρα είναι αρνητική για μας.

Δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να προωθήσουμε τις σχέσεις, αλλά δεν σημαίνει ότι μπορεί να ξεχάσουμε και να μην παρατηρήσουμε ότι πρώτη η Βουλγαρία ανεγνώρισε τη δημοκρατία των Σκοπίων, ότι στηρίζεται σε μια πλειοψηφία κοινοβουλευτική η οποία ελέγχεται ουσιαστικά από τη μουςουλμανική μειονότητα, ότι έχουν στρατιωτική συμφωνία μεταξύ τους. Όπως δεν πρέπει να ξεχάσουμε ότι υπάρχει στρατιωτική συμφωνία Αγκυρας και Αλβανίας, σημαντικότερη για την εκπαίδευση και τον εξοπλισμό του αλβανικού στρατού και έχουμε τώρα άξονα Αγκυρα - Σόφια - Τίρανα. Η Τουρκία δεν είναι μόνον προς Ανατολάς. Τώρα είναι και προς βορράν στα Βαλκάνια.

Σε ό,τι αφορά τα Σκόπια το μεγάλο θέμα του οποίου η κατάληξη φαίνεται να έρθει τη Δευτέρα την προσεχή στη συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών - αυτό είναι σχεδόν πλέον βέβαιο - την απόφαση δεν την γνωρίζουμε.

Ένα είναι δεδομένο, ένα είναι βέβαιο. Ότι η απόφαση δεν πρόκειται να είναι ευνοϊκή για την Ελλάδα. Η θα είναι ο τίτλος ο σημερινός "Αναγνώριση της Μακεδονίας" όπως τη λένε, ή "Αναγνώριση της μακεδονικής δημοκρατίας των Σκοπίων" ή κάτι άλλο παρόμοιο που θα περιέχει όμως τον όρο Μακεδονία ή επιθετική χρήση αυτού του όρου.

Γιατί φτάσαμε εδώ; Το απίστευτο είναι ότι φτάσαμε εδώ. Και φτάσαμε εδώ γιατί πρώτα απ' όλα αρχικά η κυβέρνηση - και όταν λέω αρχικά η κυβέρνηση εννοώ και τον κ.Μητσοτάκη και τον κ.Σαμαρά - δεν έδωσαν σημασία σημαντική σ' αυτό που λεγόταν ο τρίτος όρος, στο ότι η Ελλάδα δεν θα εδέχετο ποτέ μια "Μακεδονία" βορείως της Μακεδονίας μας.

Αυτό εάν είχε γίνει σαφές, εάν αυτή ήταν η πολιτική, εάν είχε γίνει σαφές στην Κοινότητα από την πρώτη στιγμή ότι η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει και θα ασκήσει βέτο για μια κοινοτική αναγνώριση άλλος θα ήταν ο δρόμος.

Αλλά μιλούσε και ο κ.Σαμαράς και ο κ.Μητσοτάκης κατά ευέλκτο τρόπο. Και υπάρχει ιστορικά η πληροφόρηση που μας έχει δοθεί από τον Τύπο, ότι ο κ.Μητσοτάκης καθυσύχασε σε κάποια φάση τους Ευρωπαίους λέγοντας το όνομα δεν

είναι τόσο σημαντικό.

Το όνομα είναι πράγματι σημαντικό - σε σας να το πω; Το γνωρίζετε άριστα. Είναι τμήμα ενός σχεδίου για τη δημιουργία ενός "μακεδονικού κράτους" που θα περιλαμβάνει τη Βουλγαρία, τα Σκόπια και την ελληνική Μακεδονία. Είναι ένα πρώτο βήμα σ' αυτή την κατεύθυνση.

Γι' αυτό και έπρεπε να έχουμε δώσει τη μάχη πολύ πιο καλά απ' ό,τι τη δώσαμε. Υπήρξε διγλωσσία και υπήρξε και αποδοχή διαλόγου με τον Γκλιγκόροφ έμμεσα. Η Ελλάδα έφτασε στο σημείο να διαλέγεται με τον Γκλιγκόροφ γύρω από την ονομασία. Να προσπαθεί να τον θέλξει και να τον πείσει. Και όταν ξεκινάς έναν διάλογο με την ΕΟΚ γύρω από το θέμα αυτό και τον αφήνεις να σέρνεται και δίνεις την εντύπωση σε κάθε φάση ότι είσαι έτοιμος να ενδώσεις, ότι είσαι έτοιμος να κάνεις κάποιες υποχωρήσεις, γιατί να πάει αλλιώς το πράγμα;

Και αυτή τη στιγμή τι γνωρίζουμε για τη Δευτέρα, που θα είναι η μεγάλη μέρα πιθανότατα; Ερωτήθη ο κ.Μητσοτάκης σήμερα, μετά την έξοδό του από το προεδρικό μέγαρο, εάν θα ασκήσει βέτο τη Δευτέρα στην περίπτωση που η απόφαση θα είναι αρνητική και απέφυγε να απαντήσει.

Ίσως δεν υπήρξε σωστή κατεύθυνση και διεύθυνση, αλλά υπήρξαν αγώνες του ελληνισμού. Δεν υπάρχει αμφιβολία. Μια τέτοια ήττα και θα τη δεχτούμε για να μην χαλάσουμε την καρδιά της ΕΟΚ, για να της κάνουμε το χατίρι; Γιατί υπάρχουν τα βέτο άραγε; Τα χρησιμοποιούν μόνο οι μεγάλοι; Όχι. Είναι και για τους μικρούς τα βέτο και το έχουμε ασκήσει το βέτο εμείς.

Τον προειδοποιούμε τον κ.Μητσοτάκη ότι εάν επιλέξει να μην προχωρήσει σε βέτο και να αυτοεξαιρεθεί, να μείνει ουδέτερος στο θέμα, τότε θα διαπράξει εθνικό έγκλημα.

Αυτές είναι οι διαστάσεις. Διότι ήδη διά της πράξεως αυτής κατά κάποιο τρόπο θα έχει και η Ελλάδα αποδεχθεί την εξέλιξη αυτή. Και ντεφάκτο ασφαλώς θα προχωρήσουν σε αναγνώριση, θα μένει ένα μικρό ερωτηματικό γύρω από το ντεγιούρε. Αλλά αυτή είναι και η προειδοποίηση που γίνεται από την Κρήτη με την ευκαιρία αυτής της δικιάς μας συνάντησης.

Υπάρχει και κάτι άλλο το οποίο πιέζεται να κάνει ο κ.Μητσοτάκης. Να δώσει διευκολύνσεις στο λιμένα της Θεσσαλονίκης στη Δημοκρατία των Σκοπίων, όπως θα ονομάζεται - μεθαύριο μπορεί να είναι "Μακεδονία των Σκοπίων". Και πάλι λέμε στον κ.Μητσοτάκη να προσέξει. Δεν μπορεί να ξεπουλήσει όλη την Ελλάδα.

Αυτή η στιγμή είναι στιγμή να μιλάμε για διευκολύνσεις των Σκοπίων όταν παραμένει ο τίτλος "Μακεδονία" ή "Δημοκρατία της Μακεδονίας", εκ των προτέρων να

υποχωρούμε σε κάτι τέτοιο;

Και υπάρχει ταυτόχρονα και η απαράδεκτη στάση της Ελλάδας απέναντι σε έναν παλαιό σύμμαχο, από τις αρχές του αιώνα που κλείνει τώρα, τη Σερβία, που πολεμήσαμε μαζί και είναι και οι δύο χώρες ορθόδοξες. Μας συνδέουν κοινοί αγώνες και αίμα.

Και δεν είχαμε το θάρρος να πούμε όχι σε ό,τι μας αφορά. Βεβαίως ήταν των Ηνωμένων Εθνών απόφαση και νομότυπα αυτό μπορούσε να δικαιολογηθεί. Αλλά υπάρχει ένα νέο κεφάλαιο. Υπάρχει η πίεση που αναπτύσσεται καθημερινά και με γρήγορους ρυθμούς για στρατιωτική επέμβαση και υπάρχουν εδώ δύο ερωτήματα.

Θα παρασχεθούν οι βάσεις οι ελληνικές για να βομβαρδιστεί η Σερβία; Δεν έχουμε λόγο πάνω σ' αυτό; Τόσο αποξενωθήκαμε από τη δικιά μας γη; Και δεύτερον, επιμένουν στο να συμμετάσχουμε και με στρατιώτες, με στρατό ξηράς. Θα δεχτεί η Ελλάδα να επιτεθεί στρατιωτικά κατά της Σερβίας;

Ο Βενιζέλος είχε πει μια μεγάλη κουβέντα και ήταν επί του ιδίου ακριβώς θέματος όταν η Ελλάδα επιέζετο από τους κωνσταντινικούς να χτυπήσει τη Σερβία και είπε "η Ελλάδα είναι πολύ μικρή χώρα για να διαπράξει τέτοια ατιμία".

Και είναι απαράδεκτο να έχει πληροφορήσει ο κ.Μητσοτάκης την Κοινότητα ότι ο Μιλόσεβιτς του πρότεινε κοινή επιχείρηση στα Σκόπια για να μοιραστούν τα Σκόπια η Ελλάδα και η Σερβία - η Γιουγκοσλαβία - και ενημέρωσε τους Κοινοτικούς γι' αυτό χωρίς να ενημερώσει την αντιπολίτευση της χώρας.

Πριν από λίγες μέρες τον είχα δει. Ουδέποτε ανέφερε ότι υπήρξε τέτοια πρόταση. Πρόταση που θα έπρεπε να συζητηθεί, άσχετα από την κατάληξη, στο πλαίσιο των αρχηγών των κομμάτων, θα έπρεπε να είναι υπό την προεδρία του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεν ήταν θέμα να το αποκρύψει από τους Έλληνες και να πληροφορήσει τους ξένους.

Τι είδους πολιτική είναι αυτή; Σέβεται καν τον ελληνικό λαό; Σέβεται τους εκπροσώπους και με τι εμπιστοσύνη μπορούμε να πούμε ότι πληροφορούμεθα, ενημερωνόμεθα από τον κ.Μητσοτάκη όταν ένα τέτοιο γεγονός αποκρύπτεται από την πολιτική ηγεσία του ελληνικού λαού;

Θα ήθελα να πω και δυο λόγια για το Μάαστριχτ. Το Μάαστριχτ είναι έργο των μεγάλων και των πλουσίων, είναι έργο του μεγάλου κεφαλαίου ασφαλώς και θα έλεγε κανείς ότι πηγαίνει μέσα σε μια οικογένεια όπου υπάρχει μια ιδιαίτερη λέσχη των πλουσίων και υπάρχει στο περιθώριο η φτωχολογιά του νότου.

Θα λέγαμε όχι; Δεν λέμε όχι. Λέμε ότι είναι κρίμα πρώτον ότι δεν

δόθηκαν μάχες στο Μάαστριχτ από το νότο συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Καμία μάχη. Μόνο πανηγυρισμοί. Καμία μάχη για ένα απλό πράγμα: Η απόφαση για το Μάαστριχτ να περιλαμβάνει ταυτόχρονα και απόφαση για το σχέδιο, για την πρόταση, για το πακέτο Ντελόρ υπ' αρ. 2. Δηλαδή για τους ίδιους πόρους, την αύξηση των ιδίων πόρων για τη σύγκλιση των οικονομιών, ειδικά ταμεία για τη σύγκλιση των οικονομιών, κοινωνική πολιτική.

Τι είναι επιτέλους η συμφωνία για το Μάαστριχτ; Είναι η συμφωνία να πιάσουμε ορισμένους δείκτες, δείκτες πληθωρισμού, δείκτες χρέους. Δείκτες ανεργίας δεν ενδιαφέρουν, επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης δεν ενδιαφέρει. Αυτά είναι αδιάφορα. Μπορεί οι αποστάσεις να είναι τεράστιες, το κατά κεφαλήν εισόδημα να είναι τεράστιο. Δεν υπάρχει στο Μάαστριχτ συμφωνία, καμία προσπάθεια σύγκλισης των οικονομιών ή των εισοδημάτων. Υπάρχει μόνο η σύγκλιση σε ορισμένους δείκτες που ικανοποιούν κυριολεκτικά μόνον τους τραπεζίτες.

Παρά ταύτα η Ελλάδα δεν μπορούσε να πάει στην απομόνωση. Ομως έχει ένα χαρτί η Ελλάδα και πρέπει να το χρησιμοποιήσει. Βιάζονται στην Κοινότητα για διεύρυνση και η διεύρυνση βεβαίως είναι εχθρός της εμβάθυνσης, που είναι κάτι που συμφέρει το νότο.

Θα έπρεπε ο νότος και με πρωτοβουλία της Ελλάδος, γιατί όχι, να συνδέσει το θέμα της αποδοχής ενός πακέτου Ντελόρ ικανοποιητικού με τη διεύρυνση της Κοινότητας. Θέλετε διεύρυνση; Σύμφωνοι, αλλά πρώτα ένα πακέτο Ντελόρ το οποίο εγγυάται ότι είμαστε σε θέση να μείνουμε στο παιχνίδι. Αλλιώς τι; Για να αφεληνιστεί η οικονομία μας;

Ηταν ώρα μάχης και η μάχη δεν εδόθη. Εδόθησαν πανηγυρισμοί. Τίποτε άλλο.

Και σε ό,τι αφορά την ΔΕΕ θα πρέπει να απλοποιήσουμε το θέμα. Η ΔΕΕ δεν είναι κάτι το διαφορετικό από το ΝΑΤΟ. Νομικά είναι διαφορετικό. Το κλίμα και της ΔΕΕ και του ΝΑΤΟ είναι το ίδιο. Και σε ό,τι αφορά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν πρόκειται ούτε το ΝΑΤΟ, ούτε η ΔΕΕ με κανένα τρόπο να καλύψει αμυντικά την Ελλάδα σε περίπτωση τουρκικής επίθεσης.

Θυμάστε, ίσως, το '81 ως υπουργός Εθνικής Αμύνης είχα θέσει το θέμα στη διάσκεψη του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλες. Είχα πει το απλό, να μπει μια ρήτρα ότι θα προσέλθουν αρωγοί σε μια χώρα οι άλλες χώρες του ΝΑΤΟ εάν υπάρξει επίθεση από οπουδήποτε προερχόμενη.

Στην αρχή το γέλασαν. Λένε, μα αυτό εννοούμε. Και είπα αν το εννοείτε γράψτε το, δεν χάλασε ο κόσμος. Αλλά δεν το έγραψαν και άσκησα βέτο στην έκθεση ανακοινωθέντος. Είναι η μόνη φορά που το ΝΑΤΟ δεν μπόρεσε να βγάλει ανακοινωθέν.

Βεβαίως δεν κερδίσαμε τη μάχη. Αλλά ούτε τώρα κερδίζεται εύκολα αυτή η μάχη. Είναι όμως λάθος να λέμε στον ελληνικό λαό ότι έχουμε ασφαλή σύνορα διότι ανήκουμε στο ΝΑΤΟ ή ότι έχουμε ασφαλή σύνορα διότι ανήκουμε στη ΔΕΕ.

Είμαστε η μόνη χώρα της Δύσης η οποία έχει πράγματι πρόβλημα ασφαλείας εκ των ένδον της συμμαχίας. Τι συμμαχία είναι αυτή; Αλλά αυτή είναι. Είναι εκ των ένδον το πρόβλημα. Και η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της Δύσης η οποία έχει υποστεί τεράστιες ζημιές και βρίσκεται σήμερα σε μια κατάσταση ανασφάλειας και αβεβαιότητας σαν αποτέλεσμα της μεγάλης κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης, του τέλους του ψυχρού πολέμου.

Θα ήθελα τελειώνοντας να πω δυο λόγια για τις μεθοδεύσεις που πιθανώς θα γίνουν εν όψει των αδιεξόδων τα οποία αντιμετωπίζει ο κ.Μητσοτάκης και η κυβέρνησή του, που είναι δικά του έργα, δικά τους έργα. Ασφαλώς δεν ξεχνούμε τον απαράδεκτο ρόλο που έχει παίξει η Δύση σ' αυτή την περίοδο της πολιτικής ζωής της χώρας μας. Αλλά απαιτείται γι' αυτό ψυχραιμία. Όμως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι και η στρατηγική σε ό,τι αφορά την Τουρκία και η τακτική σε ό,τι αφορά το βορρά, οι χειρισμοί δηλαδή του κ.Μητσοτάκη και της κυβέρνησής του, αποτελούν ένα θλιβερό απολογισμό για το έθνος.

Γίνεται η προσπάθεια και θα γίνει κάπως οι δύο παρατάξεις ή και ευρύτερα να τα βρουν. "Αυτές τις ώρες τις δύσκολες για το έθνος να είμαστε μονιασμένοι και ενωμένοι για την αντιμετώπιση των κινδύνων".

Εγώ έχω δύο παρατηρήσεις να κάνω. Η πρώτη είναι, πώς θέλετε να συμφωνήσουμε στην τραγωδία της Κύπρου; Γιατί θα επιλέξουμε συνυπευθυνότητα με την τραγωδία που ετοιμάζεται στην Κύπρο; Γιατί θα επιλέξουμε συνυπευθυνότητα για τη μειοδοτική πολιτική απέναντι στην Τουρκία; Γιατί θα επιλέξουμε συνυπευθυνότητα γι' αυτά που πιθανώς ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις μπορεί να κάνουν στα Βαλκάνια, εννοώ τη Σερβία;

Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο. Ξεχνούμε τη βασική δομή του κοινοβουλευτισμού. Υπάρχει κυβέρνηση και αυτή έχει την ευθύνη για την πορεία του τόπου. Υπάρχει όμως και αντιπολίτευση και αυτή έχει συγκεκριμένο ρόλο, να ελέγχει και να προτείνει δημιουργικά εναλλακτικές λύσεις.

Αυτό το οποίο πρέπει με κάθε τρόπο να βάλουμε στη μπάντα είναι ότι αυτή η Βουλή μπορεί να δώσει άλλη κυβέρνηση. Αυτό θα είναι λάθος μεγάλο, τεράστιο για την πολιτική πορεία της χώρας μας και θα ανοίγει το δρόμο δεν γνωρίζω προς τα πού και είναι αδύνατον να μην αναφερθεί κανείς και στην απίθανη αυτή ιστορία της παρουσίας του Γλύξμπουργκ, για τον οποίο σαφώς προλειαίνουν το έδαφος, τον προετοιμάζουν για κάποιο ρόλο στη χώρα μας, όπως άλλους μονάρχες σε άλλες χώρες

των Βαλκανίων.

Πρέπει να μείνουμε στέρεοι και αμετακίνητοι ότι αυτή η Βουλή άλλη κυβέρνηση δεν μπορεί να δώσει. Μόνον ο λαός μπορεί να δώσει νέα Βουλή και νέα κυβέρνηση.

Γίνεται λόγος μεταξύ συνταγματολόγων και άλλων για δημοψήφισμα στην περίπτωση του Μάαστριχτ, να μιλήσει ο λαός έστω κι αν οι πολιτικές δυνάμεις με την εξαίρεση του ΚΚΕ βασικά δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη συμφωνία μας. Τόσο επείγονται να μιλήσει ο λαός για το Μάαστριχτ. Αυτοί οι κύριοι δεν κάνουν καλά. Να θυμηθούν ότι ο λαός πρέπει πολύ πρωτύτερα να μιλήσει για τη δικιά του κυριαρχία, για τη δικιά του κυβέρνηση.

Αυτά τα λίγα λόγια είχα να σας πω. Θεωρώ τις στιγμές κρίσιμες, θεωρώ τη στράτευση των στελεχών και των μελών του ΠΑΣΟΚ πάρα πολύ σημαντική, είναι μέρες χαλεπές, αλλά είμαστε πιστεύω ο φορέας ο πολιτικός εκείνος που θα μπορέσει με τη θέληση του λαού να οδηγήσει σε νέους ορίζοντες. Αυτή είναι η ευχή μου και μ' αυτή την ευχή πίνω και στην υγεία σας.